

เดินหน้า

ชน

คณะกรรมการ ปกปิดข้อมูลข่าวสาร

นับเป็นกรณีตัวอย่างและน่าสนับสนุนอย่างยิ่งที่หนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ ใช้สิทธิตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ ยื่นขอสำเนาสัญญาสัมปทานการบริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ระหว่าง บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุกับกองทัพบก และสำเนาสัญญาการเข้าไปบริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 กับบริษัทเทเลไฟฟ์

เพราะสิทธิของประชาชนที่กำหนดไว้แต่เพียงในกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญนั้น ไม่มีความหมาย ถ้าประชาชนไม่ตื่นตัวในการลุกขึ้นมาใช้หรือปกป้องสิทธิดังกล่าว

ความเคยชินของข้าราชการที่ทำงานในลักษณะอำนาจนิยมมานานนับศตวรรษ ย่อมไม่ชอบที่จะให้สาธารณะเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าว

ดังนั้น แม้กฎหมายบังคับใช้มานานเกือบปีแล้ว แต่ข้าราชการใหญ่น้อยต่างไม่ยอมรับการมีอยู่ของ(อำนาจตาม) กฎหมายฉบับนี้ หนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ จึงได้รับการปฏิเสธจากกองทัพบกที่จะให้สัญญาสัมปทานที่ยื่นขอไป หนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ จึงอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ จึงต้องเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยราชการเพื่อให้เกิดความโปร่งใสมากกว่ายึดตัวอักษรหรือระเบียบเก่าๆ ที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างตายตัว

เหตุผลที่ตรากฎหมายฉบับนี้เขียนไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องการให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเพื่อที่จะให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้ถูกต้อง รู้สิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่และเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของตน

นอกจากกรณีของหนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ แล้ว ยังมีกรณีของ คุณสมุติ ลิ้มป้อวาท ได้ใช้สิทธิยื่นขอเอกสารเกี่ยวกับการสอบของบุตรสาวของตนและของผู้อื่นในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาใน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพราะเห็นว่า อาจมีความไม่ชอบมาพากลในการสอบคัดเลือกดังกล่าว

ปรากฏว่า อธิการบดีแสดงความแปลกใจว่า มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารราชการตั้งแต่เมื่อใดและไม่ยอมให้คำตอบใดแก่ผู้ยื่นขอ คุณสมุติ จึงยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารราชการและได้นำเรื่องนี้เข้าพิจารณาในคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย

ผลการวินิจฉัยออกมาว่า ไม่อนุญาตให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเปิดเผยเอกสารและคะแนนของผู้ยื่นต่อผู้ร้องเรียนเพราะถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนคะแนนของบุตรผู้ร้องนั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหน่วยราชการนั้นๆ

อย่างไรก็ตาม คะแนนของคณะกรรมการไม่เป็นเอกฉันท์ เพราะกรรมการบางคนเห็นว่า ควรเปิดให้ดูทั้งหมด บางคนเห็นว่าให้ดูเฉพาะคะแนนของตัวเอง

เมื่อผลปรากฏเช่นนี้ ทำให้คุณสมุติไม่สามารถตรวจสอบความไม่ชอบมาพากลของการสอบคัดเลือกครั้งนี้ได้ทั้งๆ ที่มีเสียงครหาทั่วเมืองถึงการสอบเข้าโรงเรียนสาธิตแห่งนี้เป็นประจำ

ความจริงหากกรรมการที่วินิจฉัยเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างถ่องแท้และยึดหยุ่นเพียงพอที่จะให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตัวเองแล้ว คณะกรรมการสามารถให้ดูข้อมูลบางส่วนที่ไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิส่วนบุคคลได้ เช่น ให้ดูเฉพาะคะแนนของผู้ที่สอบได้โดยปกปิดชื่อเพื่อจะได้เปรียบเทียบกับคะแนนของบุตรผู้ร้องได้ ซึ่งมีกรรมการบางคนเห็นด้วย

สิ่งที่เป็นห่วงคือ คำตัดสินดังกล่าวของคณะกรรมการชุดนี้จะกลายเป็นบรรทัดฐาน ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบการทำงานที่ไม่โปร่งใสของหน่วยราชการต่างๆ ได้โดยเฉพาะการสอบคัดเลือกบุคคลต่างๆ ที่มีข่าวลือเป็นประจำ

เมื่อถึงตอนนั้นคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารจะถูกเรียกขานว่า คณะกรรมการปกปิดข้อมูลข่าวสารราชการ

ตอนนี้จึงยังไม่สายเกินไปที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารราชการจะส่งเรื่องให้คณะกรรมการร่างกฎหมายชุดใหญ่ของคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง

ประสงค์ วิสุทธิ์